

Filosofijos
fakultetas

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskė
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskė, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Lietuvos mokslo taryba

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:

Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Feministinės lokalizacijos klausimai pirmosios kartos feminizme Lietuvoje: Vakarų teorijų adaptavimas posovietiniame kontekste

Gražina Bielousova (Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; Vytauto Didžiojo universitetas)

Šiame pranešime nagrinėjama pirmosios kartos feminizmo raida Lietuvoje po Sovietų Sąjungos žlugimo, akcentuojant feministinės lokalizacijos procesą, kurio metu globalios teorijos buvo adaptuotos specifiniame posovietiniame socioekonominiame ir politiniame kontekste. Feministinės lokalizacijos teorija, grindžiama tokių autorių kaip Chandra Talpade Mohanty (2003) ir Lila Abu-Lughod (2002) darbais, pabrėžia būtinybę permąstyti, kaip feministinės idėjos įgauna naują prasmę, kai jos pritaikomos vietinėms realijoms. Nors Lietuvos moterys susidūrė su panašiais iššūkiais kaip ir jų Vakarų kolegės – diskriminacija darbo rinkoje, smurtas šeimoje ir teisinės apsaugos stoka – posovietinis kontekstas, kuriame oficialiai egzistavo lyčių lygybė, kėlė unikalių iššūkių feministinių idėjų lokalizacijai.

Pasitelkiant Chandra Talpade Mohanty kritiką dėl Vakarų feministinės minties universalizavimo bei Gayatri Chakravorty Spivak (1988) idėjas apie vietos balsų išklausymo svarbą, pranešime nagrinėjama, kaip Lietuvos pirmosios kartos feministės, save tapatinančios su kairiąja feministine ideologija, bandė adaptuoti Vakarų feminizmo teorijas, susiedamos jas su klasinės nelygybės, smurto nebaudžiamumo ir socialinės teisybės klausimais.

Nors oficialiai moterys Sovietų Lietuvoje turėjo lygias teises, viešasis diskursas neigė feminizmo poreikį, ignoruodamas tokias realijas kaip patriarchalios nuostatos, socioekonominė nelygybė ir klasiniai skirtumai, kurie po Sovietų Sąjungos žlugimo itin stipriai paveikė moteris. Remiantis feministinės lokalizacijos samprata, šiame pranešime siekiama atskleisti, kaip globalios feminizmo teorijos buvo pertvarkytos, atsižvelgiant į vietos struktūrinius nelygybės mechanizmus, kaip teigia Mohanty (2003) ir Grewal bei Kaplan (1994).

Pranešimas remiasi etnografiniais interviu su pirmosios kartos feministėmis, kurios savo veikloje jungė klasinės kovos ir lyčių lygybės klausimus. Šie interviu atskleidžia jų pastangas formuoti feministinį diskursą, pritaikant globalias teorijas Lietuvos moterų patirčiai, kurią ženklino ne tik lyčių nelygybė, bet ir socioekonominė marginalizacija, kaip pažymi Connell (2007) savo darbe apie „Pietų teoriją“.